

EEN VERWOESTE STREEK

Als een zware steen in rustigen vijver kwam de oorlogsschreeuw de kalmte van onze blijde dagen beroeren.

Toen in den merkwaardigen nacht van eersten Augustus in de verte de dorpsklok begon te luiden en wij in de warme donkerte, de stemme der dorpelingen vernamen, dachten wij dat de jaarlijksche bedevaart dit jaar er bijzonder vroeg uittrok. Eerst in den morgen wisten wij dat al de torens in den lande den noodkreet hadden geschreeuwd en onze jongens ten strijde opgeroepen.

Twee dagen na de mobilisatie was het in het dorp al zeer rumoerig. Uit al de streken van het land waren de reservisten gekomen en de stille dorpen werden geschokt en beroerd onder vreemde en harde geluiden. De forten werden bezet, de schuren, de zolders der boeren, de kamers der particulieren, zaten vol soldaten. Langs de wegen, in de grachten, op de pas afgepikte korenvelden, overal, overal ! lag het vol. Wij kregen onmiddellijk een beeld van den oorlog, wat het rekwireeren van paarden, rijtuigen, karren, auto's, fietsen, enz., nog een sterkere kleur bijzette.

Dadelijk werd de hand geslagen aan de verdedigingswerken. De forten waren allen gebouwd in dichte bosschen, op vijftig meter afstand kon men ze niet zien liggen. Nu moest eerst en vooral de schietlijn vrij komen. Bij eventueelen aanval konden dan de kanonnen de banen vrij vegen. Weg nu boomen en huizen en kerken ! Weg bosschen waar het zoo mooi was en kalm en rustig, onmetelijke woonste van vogels en van wild, tempels van Fauna en van Flora ! Wonder van de Kempen en trotse van het land !

De verdedigingswerken lagen gevestigd op de vernieling van het duurzaamste, het rijkste, het schoonste wat een land kent, dat gegroeid is uit zijn aarde en uit zijn schoot gewassen in schoonheid van jaren en in grijsheid van eeuwen ! Den vierden dag klonk de eerste slag der verdediging ! Het blanke en scherpe

staal der bijl beet in de bronzen stammen en klonk over de streek zoo pijnlijk en zoo hard.

Van aan de Ster van Baron De Caters tot Sint-Job toe, lag weldra de prachtige vier rijige dreef, de mooiste misschien van ons land, tegen den grond.

Het voorste gedeelte is blijven staan. Een kunstenaarshand heeft met groote piëteit op een paar boomen het Belgische wapen en den Belgischen leeuw ingesneden en daaronder den schreeuw: « Vive le Roi ! » gebeiteld.

De grootsche beukendreef die naar het oude kasteel van baron Gillès de Pélichy leidt, is eveneens gespaard gebleven, het zal al de natuurliefhebbers met vreugde vervullen. Rechts in de dreef werd door een soldatenhand de beeltenis diep in den bast gesneden van den Duitschen keizer, met den dolk in het harte en met het onderschrift : Atilla II. Op den daartegenoverstaanden beuk heeft men Atilla eenvoudig aan de galg gehangen ! Wonder ! Hoewel de Duitschers telken dag de uitdagende spotbeelden voor hun oogen zagen, hebben zij geen moeite gedaan om dezelfde te doen verdwijnen of de voor hen ontwijde boomen neer te vellen.

Van af het huis van den boschwachter Rombouts, tot tegen de bosschen van Sint-Job, op een diepte van een halve uur, honderden en honderden hektaren uitgestrekt, klonken weldra de bijlen in het harde hout. Het was een gehamer als op een scheepswerf in koortsachtig gehaast. In de steeds zoo stille wouden klonken zangen en liederen van blijde, vroolijke jongens, die haast hadden om zoo vlug mogelijk het vandalenwerk te beëindigen. Er stond een premie op hun werk, groote ijverzucht tusschen compagnieën deed den arbeid bespoedigen, men hoorde van verre de reuzen vallen met gekraak en geschreeuw, als menschen gewond ten doode in den bloei van hun schoon leven.

En weldra kwam er klaarte in de zachte deemsterigheid der plechtige wouden. Klaarte die gaapte als vreeselijke wonden. De glorieijke zomerzon beet op de boomstompen, op de bloeddende rompen, op de afgehakte kruinen wier gesteltakken naar den hemel priemden als verminkte armen van een nog verminkter lijf !

De jonge baron stond er bij, beet zich de lippen ten bloede en over zijn bleek gelaat lagen twee zware tranen. Wie zal er te dien stonde de uitgestrektheid van zijn wanhoop niet gevoeld en begrepen hebben ? Eén zaak kon hem troosten : De noodzakelijkheid voor de verdediging van den vadergrond die alle opofferingen eischte en ieders goed en leven vroeg. En hij schonk het gaarne hoewel de pijn groot was en de gansche streek hem lief als het groote vadershuis.

De landelijke Moerstraat lag in eenige dagen kaal. De jonge Beukendreef van den steenweg naar de redoute was weg. Het huis De Merel was met den grond gelijk gemaakt evenals de hoeve van Meyvisch. Als een zeer leelijk woestijngebouw in de grauwheld zijner cimentmuren, keek het fortje van Audaan naar zijn eigen afschuwelijkheid in de helderheid van zijn vijver. Langsheen den weg stonden elzenboomen die een groote man met wijdopengespreide armen niet kon omvatten, een wonder van elzenboomen ! Thans lagen zij geveld ! En de beuken, drie, vier honderd jaren oud en drie meter dik, ze lagen vermoord ! Wat verder in den kant stond een wilde kastanje, met knoestige bronzen kruintakken, een monument van een boom, zooals er niemand ergens een kende en die in den herfst gansch in goud stond. Ook voor hem was men ongenadig geweest.

Links, de jonge bosschen van eiken en beuken en masten en lijsterbessen en lorkenboomen, vol struikgewas, ondoordringbaar, waar regimenten fazanten woonden in de vochtige geheimenissen ; verder een echt konijnenhok, een bosch aangelegd door den boschwachter Jef Degraef, een artist in zijn genre, een verteller zooals er geen tweede liep, man van fantaziën en met zijn schoonen kop vol poëzie !

In het midden van de tropische weelde had hij een hutteke gebouwd, dat Congo geheeten werd en waar ik zoo menigmaal luisterde naar de schoone woorden van dien natuurmensch. Eenige dagen te voren stierf de goede man en hij heeft de smart van al die vernieling niet moeten beleven ! Van gansch dit uitgestrekte terrein van schoonheid, is geen struikje meer geheel gebleven.

Bezijden dat goed lag, als een vruchtbare oasis, de boerderij

van Van Putte. Voor den langen inrijweg stond een prachtige hagedoorn. In Mei lagen alle wegen gebalsemd door zijn geuren. Des avonds wist men zich te richten op den reuk van dezen wonderboom ! Alles was grootsch en geweldig in deze gezegende streek !

Naast dien hagedoorn lag een berkenbosch. Zijn kruin hing halverwege den weg. Kantwerk geciseleerd door fijne kunstenaarshanden ! Gracieus staken de wit fluweelen stammen af op donkerheid van zwaren mast en het heldere groen van beukenblad. De berken zijn nu reeds lang dood en meer dan honderd jaren zullen er noodig zijn om hun weergade te zien.

Verder op den hoek der dreef en den steenweg op Sint-Job lag het gedoe van Jordaans. In den boomgaard stonden kerseboomen. In de Lente zag men de witte weelde reeds van verre als op een langen weg de schoonheid van een monument. Evenals de hoeve van Van Putte lag ook deze weldra met den grond gelijk.

Toen men de boomen van al die bosschen had ont kruind, heeft men er het vuur in gejaagd !

De brandoffers voor het vaderland werden ontstoken !

Weken lang zag men op verscheidene plaatsen, van af het witte kasteel te Ploeghalle tot het fort van Schooten, zware rookkolommen den hemel verduisteren. De vlammen sloegen torenhoog, beten in het natte hout, sisten, kraakten, verscheurden. brandden tot pulver de trofeeën van het rustige Kempenland ! De zon schoof achter de rouwsluiers en dekte haar zomeroogen om zooveel miserie niet te moeten aanschouwen. Een weelderig gedeelte van het vaderlijk erfgoed der baronnen de Pélichy en de Caters, opgebouwd door de schoonheid der eeuwen, lag te kermen onder de woede en de ontzettende wreedheid der vernieling !

Nu lag de bane vrij. Nu mochten zij komen, de horden der barbaren, die zoolang met den schijn der vriendschap onze eigendommen hadden beloerd en onze gronden begeerd, die ons vaderland, ons volk, onze vrijheden wilden vernietigen. Ze mochten komen, het eerste offer was volbracht ! Met kalme blikken, maar tot den dood bereid, stond ons volk achter de kanonnen.

of lag in de loopgraven, den Mauser ter hand, gereed tot het bittere einde.

Ginds, ten einde de groene weide, verhief zich de groote villa gebouwd door den heer Servais en toebehoorend aan den heer Van de Win. Drie volle dagen heeft men er de eene dynamietpatroon na de andere ingelegd. Met stukken en met brokken is zij vaneen gereten tot er ten lange leste niets meer van overbleef dan een hoopje steenen. De garage en het hoveniershuis heeft men van binnen en van buiten met petrool begoten en leeggebrand. De vlammen zengden met hun roode tanden de naastbij liggende mastboomen en het scheelde geen haar of de uitgestrekte bosschen van den heer Bosschaert werden mee de prooi van het roekelooze vuur !

Boven de rookzuilen toerde een gansche vlucht witte duiven uren lang zonder poozen, zonder neer te strijken. Arme door den brand verjaagde vogels. Een ervan, die ongetwijfeld met jongen lag, keerde terug op den brandenden zolder. Zij is niet meer gezien geweest en heeft zich laten roosteren met haar kleine duifjes.

Met het groote zomerhuis lag een heele brok Kempische schoonheid tegen den grond. Wij hebben nu wel ruimte en wijdsche horizons waar men de wolken van uit de diepe verten ziet opwielen, den ganschen dag door ziet wentelen en spelen in kleur en in licht, maar dat zagen wij ook links en rechts in Polders en op de heide. Hier missen wij thans de heerlijke bosschen, in een eeuw niet te herstellen, met hun mosgronden, hun schaduwen, hun gezeefde zonneklaarten, hun warme vochtigheid. De reuzenboomen die zongen in de winden en vochten tegen de orkanen, die roken naar de sappen der aarde en hun schoonheid droegen torenhoog in de blijheid van alle dagen !

En wij missen de konijnen met hun mooie fluweelen oogen en hun verbaasde ooren en typischen neus ; de vluchten fazanten en de pracht van hun gekleurde fragiele lijven, de vogels en al de bewoners die de wouden doen leven en doen zingen !

En ook de muziek der wouden die is de ziel der zingende stilte en tot de menschenziele spreekt als het teere gevedel van voelbare maar onzichtbare dingen.

Benoit schiep hier zijn heerlijkste werk en wat verderop beschreef Conscience, in lyrische ontboezemingen, het gespeel der zonne in de zuiverheid der Kempische morgens.

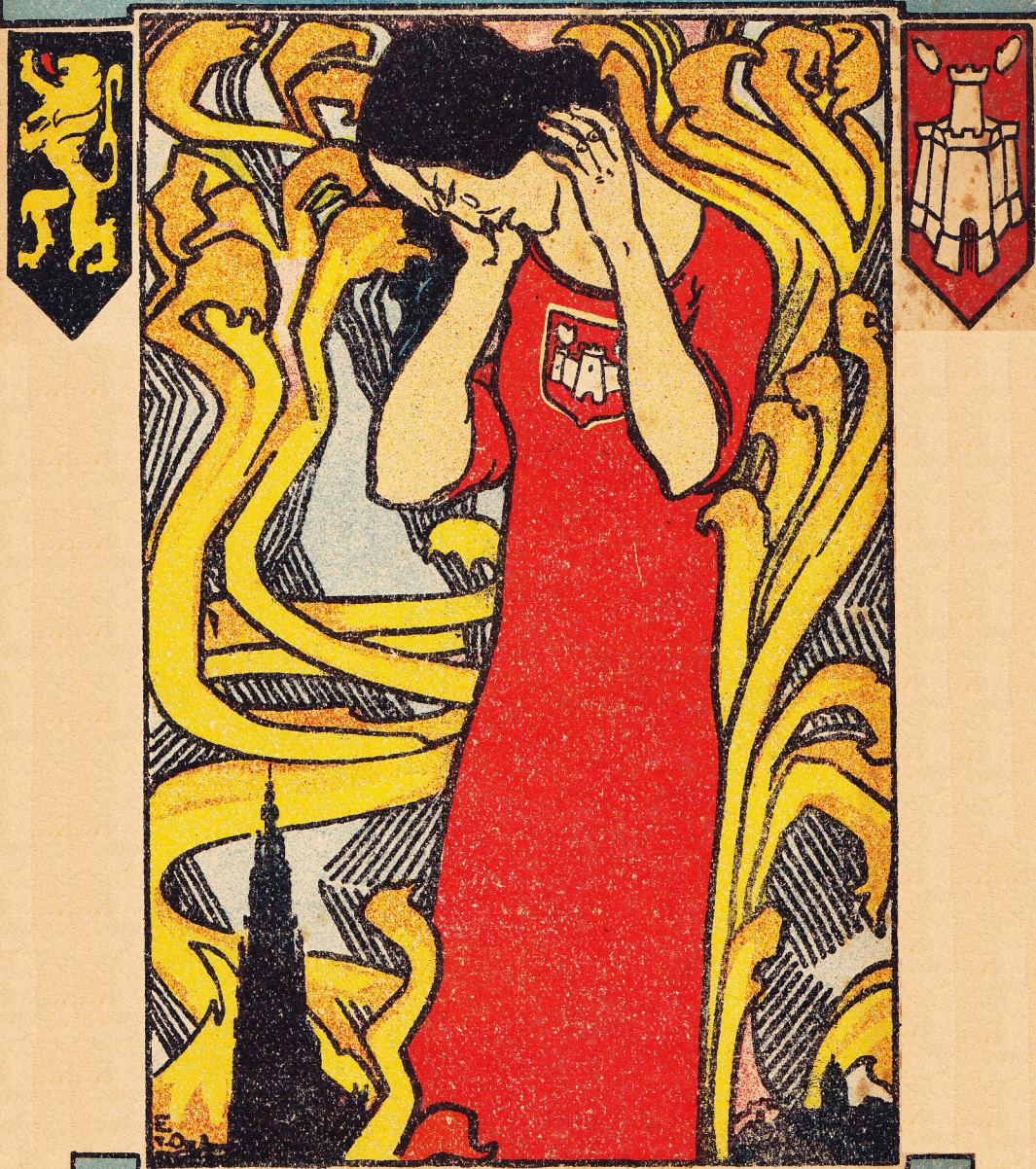
Ach ! die armoede thans, die ons zoo wreed de weelde en den rijkdom van toen herinnert !

Maar nog was de vernielingswoede niet uitgewoed : drielkwaartuurs verder, daar waar het vliegplein ligt, stond een molen waarrond de avions toerden als reuzenvogels. Een molen donker op de blauwe luchten, draaiend zijn zot gespeel in den zang der winden. Zekeren dag kwamen ook hier soldaten en wierpen met één slag van hun helsche mijnen, den molen in de hoogte, zoodat hij, een stonde later, daar lag als een heel klein hoopje puin.

Tien minuten verder, tegen het massief der hooge linden, stonden de twee kerkjes van Sint-Job naast elkander, als twee zusters, niemand kon ze buitenaf zien, de linden beschutten hun torens. Dezelfde mannen braken met een springmijn den dorps-toren uiteen en het andere kerkje spuwde zijn steenen in de lucht als een vloek tegen den oorlog en ligt daar thans nog met open-gescheurde flanken.

Wat is de oorlog een gruwelijk beest !

IN DUITSCHE DAGEN

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN.

IN
DUITSCH E D A G E N

door

G. RAAL

